

Lärarhandledning av
Annelie Drewsen & Terese Raymond

Att möta konst med en elevgrupp

Att möta konst tillsammans med en grupp elever kan vara både givande och prövande. Era erfarenheter, kunskaper och förväntningar kommer att variera. Du känner dina elever och gruppens dynamik bäst, men det kan ändå vara värt att fundera på vilka olika slags reaktioner utställningen kan väcka.

Att möta ett verk tillsammans kan i bästa fall ge rum för eftertanke, känslor och frågor. Men konst kan också upplevas som förvirrande och obegripligt. Det finns inget rätt och fel sätt att möta konst. Man måste inte förstå eller analysera ett verk. Uppmuntra gärna eleverna att vara nyfikna och samtidigt kritiska.

Du kommer antagligen att uppleva utställningen för första gången tillsammans med dina elever. Fundera vilket stöd dina elever behöver i form av introduktion, verktyg och begrepp, för att kunna få ut så mycket som möjligt av besöket. Med den här handledningen vill vi erbjuda ett stöd i förberedelserna och några förslag på hur ni sedan kan arbeta vidare i klassrummet. Materialet bygger på en tanke om att börja med elevernas upplevelser för att sedan gå vidare till diskussion och analys. Det fokuserar på bildanalys, källkritik, källtillit, språkutveckling och riskmedvetenhet. Materialet är utformat för att passa i olika ämnen från årskurs 6 till 9, vilket medför att svårighetsgraden varierar. Välj de begrepp, uppgifter och frågor som passar ditt ämne och årskurs bäst.

Utställningen Safe skills kan upplevas med flera sinnen. Verken innehåller en rad olika ljud, föremål, bilder, former, symboler, ord och material som gestaltar de sju risker som Räddningstjänsten har identifierat i ungdomars liv. Flera av verken är interaktiva.

Stöd till unga som upplever otrygghet

Utställningen tar upp risker som dina elever kan ha erfarenhet av. Ha gärna en plan för hur du ska agera och vad du ska erbjuda för vägledning om någon av dina elever behöver stöd. Det är viktigt att eleverna vet var de ska vända sig om utställningen väcker behov av att prata med vuxen. Ta vid behov hjälp av elevhälsoteamet eller använd rädda barnens sammanställning över olika ställen som erbjuder barn och unga hjälp:

<https://www.raddabarnen.se/rad-och-kunskap/barn-och-unga/om-du-behover-hjalp/>

Förberedelser – innan ni möter utställningen

Det finns det tre generella områden att resonera om före besöket:

- Att möta konst
- Källkritik och källtillit
- Risker och trygghet

Välj de områden och frågor som passar bäst utifrån aktuellt ämne och årskurs.

Att möta konst

Ett sätt att förbereda gruppen inför besöket på Safe Skills kan vara att diskutera konst med klassen. Här är några öppna frågor att utgå ifrån:

- Vad är konst?
- Kan man lära sig något av att möta konst?
- Vilken roll spelar konsten i samhället?
- Vilka förväntningar har ni på besöket?

Om Safe Skills

Safe Skills är en upplevelseutställning om risker och trygghet för ungdomar.

Utställningen bygger på ungdomars egna berättelser om brand, mobbing, otrygg utedräkt, missbruk, sociala medier, brottslighet och psykisk ohälsa.

Målet med Safe Skills är att på ett nyskapande sätt skapa en diskussion och medvetenhet kring risker och trygghet hos unga 12–16 år.

Källa: <http://safeskills.rsnv.se/om-projektet/>

Källkritik och källtillit

Dina elever är säkert bekanta med begreppet *källkritik*, men det är minst lika viktigt att tala om *källtillit* – att hitta pålitliga källor.

En kort introduktion (47 sekunder) till begreppet finns i den här videon som Internetstiftelsen har gjort: <https://internetkunskap.se/kallkritik/vad-ar-kalltillit/>

Visa eleverna videon samt beskrivningen av projektet som finns i rutan här ovanför, och diskutera sedan utifrån följande frågor:

- Vem eller vilka är avsändare i utställningen Safe Skills?
- Vad vet du om avsändare? Litar du på dem? Motivera ditt svar!
- Vad är syftet med Safe Skills?
- Räddningstjänsten Skåne Nordväst har valt presentera sitt budskap med hjälp av en "upplevelseutställning". Vad tror du att en upplevelseutställning är? Vad kan ligga bakom valet av metod?

Risker och trygghet

Eftersom utställningen handlar om risker och trygghet är det naturligt att resonera kort om det inför besöket tillsammans med eleverna, exempelvis utifrån frågorna:

- Vad gör dig trygg?
- Vilka risker möter ungdomar idag?

På utställningen

Dela in klassen i par eller mindre grupper och låt dem röra sig genom utställningen. Uppmuntra dem att stanna upp, undersöka och fotografera verken. Hur det ut om man står nära och en bit ifrån? De kan också gissa vilken risk som konstverket gestaltar och därefter läsa den förklarande texten. Skicka även med två frågor:

- Vilka känslor väcker de olika verken hos dig?
- Vilket verk är bäst utifrån utställningen syfte?

Efterarbete – när ni har varit på utställningen

Fånga upplevelsen – uppvärmning

Låt eleverna i par eller mindre grupper beskriva sina reaktioner när de såg utställningen, antingen helt fritt eller med hjälp av arbetsbladet "Fånga upplevelsen – mina känslor" (se bilaga).

Beskriv och diskutera verken

Här ska eleverna arbeta vidare med det verk som de tycker bäst uppfyller utställningen syfte. Låt dem arbeta i samma konstellationer som på utställningen.

Denotation/beskrivning

Ta hjälp av frågorna för att beskriva konstverket med ord. Välj de frågor som passar bäst.

Vad såg du?

Vad hörde du?

Kunde man röra konstverket?

Hur kändes det?

Vilka material och vilken teknik hade konstnären jobbat med?

Vilka färger, former och ljud?

Hur var konstverket placerat i rummet?

Hur såg verket ut från olika perspektiv?

Fanns det ord i konstverket?

Hade konstnären använt några föremål eller symboler som du kände igen?

Fanns det ord i konstverket?

Vad är verkets titel?

Vad heter konstnären?

Var det något annat som var speciellt?

Konnotation/tolkning

Nu är det dags att tolka verket utifrån utställningens syfte. Välj de frågor som passar bäst.

Vad gör verket intressant?

Vilken bild av ungdomar ger verket?

Vilken risk handlar verket om?

Hur märks det?

Får du några nya tankar om risken?

Vad tror du är konstnärens budskap?

Vilka knep använde konstnären för att väcka känslor?

Finns det symboler, material och uttryck som du känner igen eller är kritisk till?

Redovisning och diskussion

Samla hela klassen och låt grupperna redovisa sina valda konstverk. Diskutera sedan i helklass:

- Vad lärde du dig av utställningen?
- Hur märks det att utställningen bygger på ungdomars egna berättelser?
- Vad behövs för att ungdomar ska kunna undvika eller hantera de sju riskerna (brand, mobbing, otrygg utedräkt, missbruk, sociala medier, brottslighet och psykisk ohälsa)?
- Vad kan man göra själv? Vad kan skolan göra? Familjen? Vänner? Andra delar av samhället?
- Vem litar du mest på i en risksituation?
- Räddningstjänsten Skåne Nordväst presenterade olika risker med hjälp av en upplevelseutställning. Tycker du att det var en bra metod?

Bilagor

Arbetsblad

Fånga upplevelsen – mina känslor

Hur reagerade du på utställningen och de olika verken? Använd orden nedan eller skriv egna. När du är färdig kan du också fundera på hur dina klasskamrater reagerade.

Arg	Nöjd
Glad	Inspirerad
Förvirrad	Skeptisk
Ledsen	Irriterad
Nyfiken	Koncentrerad
Förvånad	Berörd
Lugn	Likgiltig
Stressad	Hoppfull
Smart	Trött
Dum	Undrande
Inbjuden	Orolig
Utpekad	Bekräftad
Besviken	Stärkt
Provocerad	Chockerad
Utanför	Modig
Misstänksam	Generad
Yr	Egna ord:
Bekvämlig	
Rädd	

Arbetsblad

Ord och begrepp för att prata om konst

Bildanalys, verk, mål, att möta ett verk, konstnär, publik, avsändare, mottagare, budskap, analys, makt, stereotyp, kritiskt granska, ideal, associera, tolka, beskriva, perspektiv, bildspråk, symbol, digital/analog, abstrakt konst, samtida konst, avbildande konst, konceptuell konst.